

WETTING VAN NIET-GEREGISTREERDE KINDEREN NAAR TURKS RECHT

Ane H. Nauta

1 Inleiding

Vanaf de jaren 1923 en 1924 waarin de Turkse sultan als wereldlijk heerser resp. religieus leider door de bekende Turkse president en hervormer Kemal Atatürk werd afgezet, heeft Atatürk tot aan zijn dood in 1938 zijn uiterste best gedaan om zijn land op rigoureuze wijze in no time naar Westers model te hervormen.

Het belangrijkste middel dat Atatürk hierbij gebruikt heeft, was het afschaffen van het Islamitisch recht (de shari'ah) en het invoeren van Westers recht gepaard gaande aan het doorvoeren van een stringente scheiding tussen kerk en staat. Voor dit doel werden in 1926 het Zwitsers Burgerlijk Wetboek alsmede het Italiaanse Wetboek van Strafrecht ingevoerd, die beide met enkele aanpassingen in één keer werden overgenomen.

In de jaren daarna volgden de uit het Westen overgenomen wetboeken elkaar in snel tempo op. Ook werd een aantal hervormingswetten van eigen makelij ingevoerd.

In de kosmopolitische stadscultuur van bijvoorbeeld İstanbul en İzmir, stuitten de hervormingen op veel minder weerstand dan in de zeer eenvoudige agrarische plattelandsgebieden, met zijn uiterst behoudende traditionele cultuur. Daar was de acceptatie van het moderne Westerse recht werkelijk minimaal.

Inmiddels zijn er zo'n 60 à 70 jaar verstreken, maar nog steeds wordt de Turkse overheid op het platteland geconfronteerd met de oude opvattingen en via de gastarbeid komen we ook in West-Europa in aanraking met de Turkse problematiek.

Om een voorbeeld te noemen: door de overname van het Zwitsers Burgerlijk Wetboek in 1926 werd het monogame burgerlijk huwelijk ingevoerd, maar desondanks is met name op het Turkse platteland het polygame imam-huwelijk tot op de huidige dag voort blijven bestaan, alhoewel het sinds jaar en dag geen enkele wettelijke status meer heeft. De uit een imam-huwelijk geboren kinderen konden en kunnen in beginsel slechts als onwettige kinderen van de moeder worden geregistreerd, iets wat alleen al vanwege de schande daarvan pas na jaren of dikwijls ook helemaal nooit gebeurde. Erfrechtelijk verkeerden deze kinderen bovendien in een zeer achtergestelde positie.

Aldus is waarschijnlijk het fenomeen ontstaan, dat naast een van oudsher op zich goed functionerende bevolkingsregistratie met een oude traditie in het Osmaanse Rijk, er nog steeds honderd-duizenden personen en kinderen en religieuze huwelijksrelaties in het geheel niet geregistreerd zijn.

Al met al ziet de Turkse overheid zich sinds 1926 in dit opzicht voor drie omvangrijke problemen geplaatst:

1. Niet geregistreerde kinderen en tardieve geboorte-aangiftes (en mede als gevolg daarvan: onjuiste leeftijden);
2. Niet geregistreerde huwelijken;
3. Foutieve afstamming.

Weliswaar is er in de loop der jaren sprake geweest van een geleidelijk aan toenemende receptie op het platteland van het heersende Westerse recht, maar ook ziet men dat de Turkse overheid nog steeds - noodgedwongen - een soort gedoogbeleid voert. Dit blijkt onder andere uit de vele bevolkingsboekhoudkundige amnestiewetten, die de Turkse overheid vanaf 1933 - toen de Republiek tien jaar bestond - tot op de dag van heden heeft uitgevaardigd. In de amnestiewet van 1981 was er zelfs sprake van een impliciete erkenning van het imam-huwelijk doordat in principe alle onwettige kinderen van een gehuwde man, die sinds 1926 geboren waren uit een op een huwelijk gelijkende relatie (lees: imam-huwelijk), als wettig in de bevolkingsrubriek van de vader konden worden bijgeschreven. Mogelijk maakt dit laatste deel uit van een steeds meer op de Islam gericht overheidsbeleid.

In het navolgende artikel wordt geprobeerd een beknopt overzicht te geven van een ietwat complexe, of zo men wil ongewone, materie, die met name in de Nederlandse praktijk niet-Turkse juristen en andere functionarissen nogal wat hoofdbreken bezorgt.

Hierbij komen in het bijzonder de volgende punten aan bod:

1. De problematiek van het wel of niet bij de burgerlijke stand ingeschreven zijn;
2. De problematiek van de tardieve geboorte-aangiftes;
3. De problematiek en onderlinge verhouding van de diverse vormen van wetgeving;
4. De rol van de terugwerkende kracht in dit geheel.

Voor dit doel is het onderhavige artikel in de volgende hoofdstukken (rubrieken) opgedeeld:

1. Inleiding
2. Enkele bestuurlijk-administratieve begrippen
3. Geldige en ongeldige huwelijken
4. Wat is een imam-huwelijk?
5. Geboorte-aangifte
6. Tardieve geboorte-aangifte
7. Vormen van wetgeving
8. Wetgeving door het burgerlijk huwelijk
9. Wetgeving door rechterlijke uitspraak
10. Amnestiewetgeving 1933-1974 (Wetgeving langs administratieve weg)
11. De amnestiewet van 1981 (Wetgeving langs administratieve weg)
12. Afkortingen en geraadpleegde literatuur

De belangrijkste bronnen voor dit artikel worden gevormd door de vier handboeken over het Turkse familierecht van de hoogleraren Akıntürk, Feyzioglu, Tekinay en Zevkiler. Naar deze boeken wordt in de tekst zoveel mogelijk verwezen.

Over de onderwerpen van dit artikel is, ondanks het maatschappelijk belang daarvan in Turkije, naar verhouding weinig jurisprudentie voorhanden.

In de zomer van 1989, 1990 en 1991 heeft schrijver dezes in Turkije ter plekke enig onderzoek gedaan naar de hier behandelde materie, met name naar het fenomeen van de terugwerkende kracht van de wetgeving alsmede naar de praktijk van tardieve geboorte-aangiftes.

2 Enkele bestuurlijk-administratieve begrippen

Een dorp (Turks: *köy*) is een plaatsje met minder dan 2.000 inwoners of een kleine plaats met meer dan 2.000 inwoners die nog geen gemeente is geworden. Aan het hoofd staat een gekozen dorpshoofd (*muhtar*). In Turkije zijn ongeveer 35.000 dorpen. De openbare orde wordt hier gehandhaafd door de militaire gendarmerie (*jandarma*), die geconcentreerd is in de zg. districtscentra (*ilçe merkezi*; zie onder). In de dorpen bevindt zich geen burgerlijke stand. Wel heeft het dorpshoofd de bevoegdheid burgerlijke huwelijken te voltrekken.

Een gemeente (*belediye*, soms ook *kasaba*) is een plaats met meer dan 2.000 inwoners waaraan de overheid de gemeentelijke status heeft verleend. Aan het hoofd staat een gekozen burgemeester (*belediye başkanı*). In Turkije zijn ongeveer 1700 à 1800 gemeenten, waarvan er zo'n 600 grotere tevens de status van districtscentrum (*ilçe merkezi*) hebben. De 74 provincies die Turkije thans telt - het waren er tot voor kort 67 - zijn namelijk opgedeeld in 829 districten (*ilçe*). De districtscentra hebben als hoofdsteden van die districten een regionale functie. In alle gemeenten wordt de openbare orde gehandhaafd door de (gemeente)politie (*polis*). In die gemeenten die niet tevens districtscentrum zijn - zo'n 1100 à 1200 stuks - bevindt zich evenmin een burgerlijke stand. De bevolkingsadministratie wordt namelijk slechts gevoerd op districtsniveau¹, dus in de genoemde 829 districtscentra. Wel hebben zg. huwelijksambtenaren (*evlendirme memuru*) in de gemeenten de bevoegdheid burgerlijke huwelijken te voltrekken.

Een gemeente (*belediye*) is opgedeeld in wijken (*mahalle*), eventueel gemeentewijken te noemen. Bevolkingstechnisch is men ingeschreven in een dorp of in een gemeentewijk (zie hierna). Aan het hoofd van een (gemeente)wijk staat een wijkhoofd (*mahalle muhtarı*). De positie van een wijkhoofd kan min of meer met die van dorpshoofd vergeleken worden, maar hij heeft wel minder bevoegdheden. Zo mag een wijkhoofd geen huwelijken voltrekken.

De status van districtscentrum (*ilçe merkezi*) oftewel een districtsgemeente brengt met zich mee dat hier, anders dan in een gewone gemeente, alle overheidsdiensten zijn geconcentreerd. Onder die overheidsdiensten ressorteren dus alle dorpen en alle gemeenten gelegen in dat ene district. Tot die overheidsdiensten behoren onder andere de Afdeling Bevolking (*Nüfus Dairesi*), de arrondissementsrechtbank (één rechter civiele

zaken, één rechter strafzaken en één rechter-commissaris strafzaken), het kantongerecht (één rechter voor civiele en voor strafzaken), de Officier van Justitie (*savcı*) en bijvoorbeeld de overheidsarts (*hükümet tabibi/hekimi*). De ambtenaren van de burgerlijke stand (*nüfus memuru*) hebben slechts een registrerende taak. Zo mogen zij, anders dan men vanuit de Nederlandse situatie zou verwachten, geen huwelijken voltrekken.

Wat betreft de Turkse bevolkingsadministratie is het van belang te weten, dat kinderen worden ingeschreven in een zg. familierubriek (*aile kütüğü*). Wettige kinderen worden bijgeschreven in de familierubriek of kortweg rubriek van de vader en onwettige kinderen in die van de moeder.

Elke familierubriek heeft een eigen zg. perceelnummer (*Hane no.*) of registratievolgnummer (*Kütük swa no.*). Kinderen hebben derhalve hetzelfde perceelnummer als hun vader (of eventueel als hun moeder), tenzij zij - hetgeen toegestaan is, maar zelden voorkomt - een eigen rubriek voor zich hebben laten openen. Deze perceelnummers zijn in de dertiger jaren ingevoerd en correspondeerden toen met de percelen in de dorpen en gemeentewijken, iets wat met name in de steden in steeds mindere mate het geval is.

Aangezien deze nummers echter onveranderlijk van vader op zoon overgaan, hebben (klein)kinderen inmiddels hetzelfde perceelnummer als hun (over)grootvader en als hun (achter)neven. Dochters worden bij hun huwelijk overgeschreven naar de (familie)rubriek van hun echtgenoot en krijgen dan diens perceelnummer. De combinatie van dorpsnaam of gemeentewijk en die van perceelnummer wordt in de praktijk dikwijls het *nüfus*-adres (dat wil zeggen bevolkingsadres) genoemd. Het *nüfus*-adres strookt vaak niet met het werkelijke woonadres (*ikâmetgâh*). Door de trek naar de grote stad woont men tegenwoordig vaak op een heel ander adres dan het *nüfus*-adres van het dorp, welke laatste zich daardoor steeds meer tot een stamadres van de familie begint te ontwikkelen. Zo kan het voorkomen dat iemand in İstanbul woonachtig is, terwijl zijn bevolkingsadres nog ergens in Oost-Turkije is. Dit is een onpraktische ontwikkeling waaraan de overheid niet het hoofd heeft weten te bieden. Zo gaan oproepen voor militaire dienst nog steeds naar iemands *nüfus*-adres.

Een ander punt, dat hier niet onvermeld dient te blijven, is het gegeven van het ontbreken van artsen op het platteland. In de districtscentra bevindt zich over het algemeen nog wel een streekziekenhuis (meestal een SSK-ziekenhuis) of een zg. gezondheidscentrum (*saglık ocagi*) alsmede de eerder genoemde overheidsarts. Maar op het lagere niveau, met name in de dorpen, zijn er geen artsen. Dit betekent dat er bij geboortes en sterfgevallen geen arts aanwezig is. Dit kan consequenties hebben voor aangiftes van geboorten en overlijden.

Wat geboorten betreft, heeft men onder anderen te maken met tardieve aangiftes, waarover later meer in hoofdstuk 6. Zo is van veel Turken alleen het geboortjaar bekend. Was een precieze geboortedatum vereist, dan werd tot voor kort de datum van 1 januari aangehouden voor de eerste helft en die van 1 juli voor de tweede helft van het jaar.

¹ vgl. de Wet Bevolking, art. 6.

Bij overlijden is in de dorpen geen overlijdensakte vereist die door een arts getekend is. Sterfgevallen dienen door het dorps hoofd aan de desbetreffende Afdeling Bevolking doorgegeven te worden. Hij vult daartoe een formulier in, hetgeen door hemzelf, door de aangever en twee getuigen die kennis van het overlijden hebben, dient te worden ondertekend.

In het dorp is buiten het schoolhoofd c.q. de dorpsonderwijzer het dorps hoofd de enige controlerende instantie/persoon. Op de schouders van deze gekozen functionaris rust derhalve een grote verantwoordelijkheid.

Opgemerkt zij tenslotte nog dat er op het Turkse platteland geen geregistreerde zuigelingen zorg bestaat en men geen bijstandsuitkering of kinderbijslag kent. Het eerste contact van een kind op het platteland met de overheid is de basisschool.

3 Geldige en ongeldige huwelijken (in grote lijnen)

3.1 Geldige en ongeldige huwelijken (Wettelijke en buitenwettelijke huwelijken)

Er is naar Turks recht slechts één wettelijk huwelijk en dat is het burgerlijk huwelijk. Voor de tot standkoming daarvan gelden drie voorwaarden waaraan absoluut voldaan moet zijn. Vereist is:

1. Dat het huwelijk voltrokken wordt door een daartoe van overheidswege aangewezen zg. huwelijksambtenaar (*evlendirme memuru*). Dit is in het dorp het dorps hoofd en in de grotere plaatsen (gemeentes) de burgemeester of zijn gemachtigde, maar niet: de ambtenaar van de burgerlijke stand (in de districtplaatsen) en zeker geen geestelijke.
2. Dat de huwelijkspartners niet van hetzelfde geslacht zijn.
3. Dat beide partners bij de voltrekking aanwezig zijn.

Als niet aan elk van deze drie voorwaarden is voldaan, is er rechtens geen huwelijk en is er als het ware een buiten-wettelijk of, zoals het in het Turks genoemd wordt een niet bestaand huwelijk (*yok evlenme*) tot stand gekomen.

Zo levert trouwen bij volmacht geen (geldig) huwelijk op².

Door het feit dat een imam-huwelijk door een geestelijke voltrokken wordt en niet door een van overheidswege aangewezen huwelijksambtenaar, heeft ook dit huwelijk geen enkele wettelijke status³.

Voor het maatschappelijk fenomeen van het imam-huwelijk in het algemeen zij hier verwezen naar hoofdstuk 4.

² Voorschrift Huwelijksvoltrekkingen, art. 27 lid 1 en 3; zie ook: Yazici & Yazici, 86.

³ Akantürk 1978, 166-167; Feyzioglu 1986, 98-102; Tekinay 1986, 118; Zevkiler 1989, 772-776.

3.2 Vernietigbaar huwelijk en ontbindbaar huwelijk

Waar in het NBW (art. 69-77) alleen sprake is van nietigverklaring (vernietigbaarheid) van een huwelijk, maakt het TBW een tweeledig onderscheid:

1. Absolute nietigheid (dwz. vernietigbaarheid), bijvoorbeeld:
(TBW 112 lid 1) a. partner reeds gehuwd
(TBW 112 lid 2) b. geestelijke stoornis
(TBW 112 lid 3) c. verboden graad van verwantschap

Eis: Nietigverklaring (TBW 113-114):

(TBW 124 lid 2) De nietigverklaring mist echter iedere terugwerkende kracht en werkt pas, zodra het vonnis in kracht van gewijsde is gegaan.

(TBW 124 lid 2) Het nietig verklaarde huwelijk wordt geacht als geldig huwelijk bestaan te hebben met alle daaraan verbonden gevolgen. Eventuele kinderen zijn derhalve wettig.

2. Relatieve nietigheid (d.w.z. ontbindbaarheid), bijvoorbeeld:

- (doctrine) a. niet de vereiste leeftijd.
(TBW 120) b. ontbreken vereiste toestemming van derden.
(TBW 118) c. ernstige bedreiging.
(TBW 116) d. dwaling (in de persoon of in een eigenschap (bijvoorbeeld maagdelijkheid bij de vrouw) van de andere echtgenoot
(TBW 117) e. bedrog (misleiding; verbergen van een gevaarlijke ziekte).
(TBW 115) f. tijdelijke handelingsonbekwaamheid

Eis: Ontbinding van het huwelijk (TBW 115-120).

(TBW 125 lid 2) De ontbinding heeft voor wat betreft de betrekkingen tussen kinderen en ouders hetzelfde gevolg als een echtscheiding.

(TBW 126 lid 2) Dit geldt ook voor de echtgenoten onderling.

(TBW 125 lid 1) Eventuele kinderen zijn wettig, ook al waren de ouders niet te goeder trouw.

(TBW 126 lid 1) De vrouw te goeder trouw behoudt de staat die zij door het huwelijk verworven heeft, maar herkrijgt haar geslachtsnaam van voor het huwelijk.

3.3 Niet vernietigbaar en niet ontbindbaar huwelijk (TBW art. 121-123)

Een huwelijk kan niet worden nietig verklaard op grond van:

1. Een bestaande adoptieband (TBW 121);
2. Het niet in acht nemen van wettelijke of door de rechter opgelegde termijnen voor een trouwverbod (TBW 122);
3. Vormfouten (TBW 123);
4. Het ontbreken van het vereiste aantal getuigen (Doctrine).

3.4 Trouwdocument

Bij het huwelijk wordt een trouwboekje afgegeven (sinds november 1984 is dit een familieboekje⁴) en is de huwelijksambtenaar verplicht om het huwelijk binnen een maand bij de Afdeling Bevolking van het eigen district te laten registreren. Elk der echtgenoten is verplicht om zijn oude nûfus-kaart (identiteitsbewijs), bij de Afdeling Bevolking te doen vervangen door een nieuwe, waarop zijn/haar huwelijks staat staat vermeld.

3.5 Tijdstip totstandkoming van het huwelijk

Het huwelijk komt tot stand op het moment dat de man en de vrouw tegenover de huwelijksambtenaar elkaar hun ja-woord hebben gegeven.

4 Wat is een Imam-huwelijk?

Islamitische huwelijken worden in Turkije algemeen (d.w.z. in de volksmond, in de media en in de juridische vakliteratuur imam-huwelijken) (*imam nikâhı*) genoemd. Deze worden namelijk door een Islamitische geestelijke, de imam, voltrokken. In de praktijk spreekt men echter vooral van een imam-huwelijk als er geen burgerlijk huwelijk heeft plaatsgevonden cq. mogelijk is. Heeft er eenmaal een burgerlijk huwelijk plaats gevonden, dan spreekt men doorgaans niet meer van een imam-huwelijk. Het komt in de praktijk derhalve zelden voor dat men na het burgerlijk huwelijk zegt op twee manieren, eenmaal burgerlijk en eenmaal religieus, getrouwd te zijn. Met de term imam-huwelijk wordt dus over het algemeen een niet bij de overheid bekend huwelijk bedoeld.

Middels imam-huwelijken, die vooral op het Turkse platteland en onder de Turkse gastarbeiders in West-Europa voorkomen, zou men strikt genomen vier vrouwen mogen hebben. In de praktijk heeft een man echter hoogst zelden drie of vier vrouwen. Een man met twee vrouwen kan men nog wel tegenkomen, zij het niet zo vaak meer als 1 à 2 generaties geleden. Het monogame huwelijk is tegenwoordig vrijwel algemeen. Als een man meer dan één vrouw heeft, kan hij slechts met één daarvan wettig gehuwd zijn.

Soms worden imam-huwelijken gesloten om de officiële leeftijdsgrens van 17 jaar voor jongens en 15 jaar voor meisjes - via tussenkomst rechter te verlagen tot 16 resp. 14 jaar - te kunnen ontduiken. Het komt hier en daar op het Turkse platteland voor dat meisjes voor de imam trouwen zodra zij geslachtsrijp geworden zijn, bijvoorbeeld reeds op 12-jarige leeftijd.

⁴ Bij het huwelijk wordt sinds november 1984 een familieboekje verstrekt. (Wet Bevolking, art. 62 lid 1). In de praktijk is dit een internationaal familieboekje (Livret de Famille International; Turks: *Uluslararası Aile Cüzdanı*) met een rood kaft. Daarvoor werd een trouwboekje (*Evlüme Cüzdanı*) verstrekt. Dit document had groengekleurde bladzijden. Aan personen die (wel een trouwboekje, maar) geen familieboekje hebben, wordt op hun verzoek een familieboekje verstrekt. (Wet Bevolking art. 62 lid 1).

Imam-huwelijken worden vanwege hun precaire status in Turkije door de imam niet geregistreerd, verstotingen dus evenmin.

Mocht een imam eventueel een verklaring van gehuwd of van gescheiden zijn afgeven, dan heeft zo'n verklaring naar Turks recht geen enkele waarde.

Een imam-huwelijk wordt in aanwezigheid van twee getuigen gesloten, maar het is in de praktijk niet altijd even gemakkelijk te achterhalen wie deze getuigen geweest zijn. Mocht men zich (in Nederland) per se van het bestaan van een imam-huwelijk willen vergewissen en zijn er - zoals meestal - geen verklaringen terzake beschikbaar, dan kan men het beste vragen naar de datum van de bruiloft: de religieuze plechtigheid en de bruiloft zijn met name op het Turkse platteland onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Aan de oorspronkelijke vormvereisten voor de sluiting van een imam-huwelijk wordt steeds minder de hand gehouden. Hetzelfde geldt voor de verstoting, die in de praktijk veelal neerkomt op het terugsturen van de vrouw naar haar ouders.

Een en ander betekent dat de instituties imam-huwelijk en verstoting in Turkije onder invloed van het heersende Westerse recht aan het afslijten zijn en alleen al om die reden niet (meer) volledig met Islamitische huwelijken in bijvoorbeeld de Arabische wereld gelijkgesteld kunnen worden.

In de Turkse wet komt de term religieus huwelijk of imam-huwelijk niet voor. In het Turks BW (art. 110), in het Voorschrift Huwelijksvoltrekkingen (art. 56 lid 1) en in het Turkse WvSr (art. 237 lid 3, 4 en 6) wordt, evenals in het Nederlands BW overigens (art. 1:68), gesproken van een godsdienstige plechtigheid (*dini merasim*). In de Turkse amnestiewetten inzake de registratie van buitenwettelijke huwelijken wordt gesproken van niet op huwelijksakte gebaseerde relaties.

Het TBW bepaalt dat er geen godsdienstige (huwelijks)plechtigheid plaats mag hebben voordat partijen een bewijs van gehuwd zijn hebben overgelegd. (TBW, art. 110).

Volgens artikel 237 van het Turkse Wetboek van Strafrecht wordt/worden:

1. degene die een godsdienstige huwelijksplechtigheid verricht zonder een document gezien te hebben waaruit een wettig gesloten huwelijk blijkt, gestraft met een gevangenisstraf van ten minste één maand en ten hoogste drie maanden (art. 237 lid 3).
2. de man en de vrouw die zonder met elkaar gehuwd te zijn een godsdienstige huwelijksplechtigheid voor zich laten houden, gestraft met een gevangenisstraf van tenminste twee maanden en ten hoogste zes maanden (art. 237 lid 4). Indien de man gehuwd is, wordt hij gestraft met een gevangenisstraf van ten minste zes maanden en ten hoogste drie jaar evenals de vrouw als zij daarvan op de hoogte is (Art. 237 lid 5).
3. diegenen die van het feit op de hoogte zijn, maar nalaten dit aan de bevoegde instanties te melden, gestraft met een geldboete en in geval van herhaling tot een gevangenisstraf van één maand. Tevens wordt op deze plaats in het TWvSr van een meldingsplicht gesproken (art. 237 lid 6).

In de overeenkomstige strafbepaling in het Voorschrift Huwelijksvoltrekkingen wordt naar artikel 237 Turkse Wetboek van Strafrecht verwezen.

5 Geboorte-aangifte

5.1 Termijn

De geboorte-aangifte dient binnen één maand na de geboorte te geschieden bij de Afdeling Bevolking van de plaats waar de geboorte heeft plaatsgevonden dan wel bij enige andere Afdeling Bevolking (TBW, art. 39; Wet Bevolking, art. 16 lid 1-2; Voorschrift Bevolking, art. 74).

Het niet tijdig doen van de aangifte (dan wel het nalaten daarvan) levert een administratieve overtreding op - althans geen overtreding van het Turkse WvSr - waarop een geldboete is gesteld (Wet Bevolking, art. 52 lid 1; Voorschrift Bevolking, art. 213-215). Voor tardieve geboorte-aangiftes bestaat een speciale administratieve procedure (Zie hoofdstuk 6).

5.2 Aangever

De aangifte dient gedaan te worden door de vader dan wel, indien deze niet bestaat of daartoe niet in staat is, door een andere wettelijk vertegenwoordiger (*veli veya vasi*) van het kind (Wet Bevolking, art. 16 lid 2; Voorschrift Bevolking, art. 74). De aangever/aangeefster dient zich te legitimeren. Dit gebeurt door middel van de zogenaamde nüfus-kaart (identiteitskaart) waarover iedereen in Turkije dient te beschikken.

5.3 Getuigen

De geboorte-akte (*dogum tutanagi*) dient door twee bij de aangifte aanwezige getuigen te worden mede-ondertekend (Wet Bevolking, art. 16 lid 2; Voorschrift Bevolking, art. 79). Het is niet vereist dat de getuigen de geboorte waargenomen hebben of anderszins daarvan kennis dragen⁵. Aan de andere kant mogen personen die werkzaam zijn op een Afdeling Bevolking niet als getuige optreden (Voorschrift Bevolking, art. 79). Is een kind in een ziekenhuis geboren, dan kan met de medische verklaring omtrent de geboorte volstaan worden en zijn geen getuigen vereist (Wet Bevolking, art. 80⁶).

5.4 Onwettige kinderen

Buitenechtelijke kinderen worden ingeschreven in de rubriek van de moeder op haar achternaam onder vermelding van een verplicht door haar op te geven voornaam van de vader (Wet Bevolking, art. 20 lid 4⁷).

Is de door de moeder opgegeven voornaam van de vader niet die van de werkelijke vader, dan kan deze bij wettiging langs administratieve weg (zie de hoofdstukken 10 en 11) gecorrigeerd worden⁸.

Na latere erkenning of na echting van de afstamming (wettiging) wordt het buitenechtelijke kind overgeschreven van de rubriek van de moeder naar de rubriek van de vader op de voornaam en achternaam van de vader onder verwijzing naar de moeder (Wet Bevolking, art. 20 lid 5⁹).

5.5 Bij overlijden een der ouders

Overlijdt één der echtgenoten vóór de geboorte-aangifte, dan rest alleen een procedure ter verkrijging van een declaratoir vonnis. Deze weg dient ook bewandeld te worden indien bijvoorbeeld de echtgenoot en vader weigert aan de geboorte-aangifte mee te werken. Een dergelijke procedure kan door de andere echtgenoot, het kind of door enige andere belanghebbende aangevraagd worden¹⁰.

6 Tardieve geboorte-aangifte

6.1 Algemeen

Op het platteland van Turkije - niet zozeer in de drie grote steden Ankara, İstanbul en İzmir - is een tardieve geboorte-aangifte de gewoonste zaak van de wereld. Vooral in de niet-leerplichtige leeftijd - tot 7 jaar - komt dit veelvuldig voor. Ook is een geboorte-aangifte van oudere, soms zelfs meerderjarige kinderen bepaald geen zeldzaamheid. Zelfs doet zich op het platteland het fenomeen voor van een tardieve geboorte-aangifte van voorhuwelijkse kinderen, dat wil zeggen van kinderen die ondanks een burgerlijk huwelijk van de vader met de moeder bij die gelegenheid toch niet bij de Afdeling Bevolking zijn aangegeven.

In verband met dit alles bestaat er in Turkije een uitgebreide regeling voor de procedure van een tardieve geboorte-aangifte. Daarbij worden niet-geregistreerde kinderen zelfs in bepaalde leeftijdsgroepen verdeeld.

Het niet laten registreren van kinderen wordt slechts met een (lichte) geldboete bedreigd in de Wet Bevolking (art. 16 lid 2) en in het Voorschrift Bevolking (art. 74).

⁷ Yazıcı & Yazıcı, 142.

⁸ Yazıcı & Yazıcı, 142.

⁹ Yazıcı & Yazıcı, 142.

¹⁰ Arrest Hof van Cassatie d.d. 12 november 1971, 2e Civiele Kamer, Keamerkt: E.6727, K.6531; Tekinay 1986, 448-449.

⁵ Yazıcı & Yazıcı, 64.

⁶ Yazıcı & Yazıcı, 64.

6.2 De vertegenwoordigers van de staat

Het districtshoofd (*kaymakam*) neemt in bevolkingsaangelegenheden als dichtstbijzijnde vertegenwoordiger van de staat zo'n beetje de plaats in die het Openbaar Ministerie in Nederland inneemt.

Gezien de grote hoeveelheid tardieve geboorte-aangiften in Turkije ziet de bevolkingsambtenaar zelf over het algemeen weinig reden om te twijfelen aan het feit van de geboorte. In dit opzicht wijkt de situatie sterk af van wat in Nederland bij een tardieve geboorte-aangifte gebruikelijk is.

De machtiging van het districtshoofd voor inschrijving van een te laat aangegeven kind, is normaal gesproken een formaliteit. Uiteraard heeft het districtshoofd de bevoegdheid een zo nodig onderzoek te (doen) instellen.

Schoolhoofden (en leerkrachten) zijn - in hun hoedanigheid van rijksambtenaar - wettelijk verplicht om de personalia van niet geregistreerde kinderen door te geven aan de Afdeling Bevolking¹¹.

6.3 Registratie: een puur administratieve aangelegenheid

Voor de Turkse autoriteiten is wel of niet geregistreerd zijn een louter administratieve kwestie die voor volledig losstaat van de wettelijke status van een kind. Zo bestaan er bijvoorbeeld:

1. Wel en niet geregistreerde natuurlijke kinderen van de moeder.
2. Wel en niet geregistreerde gewettigde kinderen.

In Turkije kan de rechter geen inschrijving van een kind in het geboorteregister bevelen. Wel kan de rechter een declaratoir vonnis uitspreken. In haar arrest van 24 september 1980 stelt het Turkse Hof van Cassatie dat registratie van een persoon bij de Bevolking een administratieve procedure is en dat de rechter onbevoegd is om de inschrijving van een persoon te bevelen¹².

In een eerder zg. unificatie-arrest van 8 juni 1966 had het Hof van Cassatie al uitgesproken dat de rechter alleen maar een declaratoir vonnis kon wijzen, maar geen inschrijving van mutaties als geboorte en overlijden kon bevelen¹³.

6.4 Procedure

De procedure bij een tardieve geboorte-aangifte is in Turkije verschillend naar gelang de leeftijd van het aan te geven kind:

1. Geboorte-aangifte in de leeftijd van 1 maand t/m 6 jaar (Voorschrift Bevolking, art. 81)¹⁴.
2. Geboorte-aangifte in de leeftijd van 7 t/m 17 jaar (Voorschrift Bevolking, art. 82)¹⁵.
3. Geboorte-aangifte in de leeftijd van 18 jaar en ouder (meerderjarigen). Deze groep wordt in de wet verborgen gebleven personen (*saklı nüfus*) genoemd (Voorschrift Bevolking, art. 83)¹⁶.

1. Leeftijd 0 - 6 jaar:

Kinderen in de leeftijd 0 t/m 6 jaar, die te laat worden aangegeven, worden zonder meer ingeschreven. De procedure daarvoor is nauwelijks meer dan een formaliteit.

Het afleggen van een eenvoudige verklaring voor de bevolkingsambtenaar is voldoende. De door de bevolkingsambtenaar op te maken geboorte-akte dient door de aangever/aangeefster te worden ondertekend. Wel is machtiging (toestemming) van het districtshoofd (*kaymakam*) of de provincie-gouverneur (*vali*) vereist (Wet Bevolking, art. 16 lid 3¹⁷).

Niet is vereist dat de vader en de moeder, in geval van een staande het huwelijk geboren kind, de aangifte gezamenlijk doen¹⁸.

Wel dient de geboorte-aangifte van voorhuwelijkse kinderen door de vader en door de moeder gezamenlijk ondertekend te worden, waarna deze kinderen rechtstreeks als kinderen met echte afstamming, dus als wettige kinderen, in de rubriek van de vader ingeschreven worden (Voorschrift Bevolking art. 92 lid b).

Aangifte door één der ouders is absoluut onvoldoende om een voorhuwelijk kind als wettig te laten inschrijven¹⁹.

Ook dienen beider nüfus-kaarten en het familieboekje (trouwboekje) te worden overgelegd, maar het kind hoeft niet te worden meegebracht en de leeftijd hoeft niet door een arts te worden geschat, zoals bij tardieve geboorte-aangifte van kinderen van 17 jaar en ouder verplicht is.

¹¹ Wet Bevolking, aanvullend artikel 1 lid 3 zoals toegevoegd bij Wet nr. 3080 van 15 nov. 1984.

¹² Arrest Hof van Cassatie d.d. 24.9.1980, 6e Civiele Kamer, Kenmerk: E.3771, K.8055.

¹³ Arrest Hof van Cassatie, Verenigde Civiele Kamers, d.d. 8.6.1966, Kenmerk: E.2/68, K.171.

¹⁴ zie ook: Yazıcı & Yazıcı, 64.

¹⁵ zie ook: Yazıcı & Yazıcı, 64-65.

¹⁶ zie ook: Yazıcı & Yazıcı, 207-210.

¹⁷ Yazıcı & Yazıcı, 64.

¹⁸ Feyzioglu 1986, 460.

¹⁹ Feyzioglu 1986, 451; Tekinay 1986, 448-449; Yazıcı & Yazıcı, 62, 115-116).

Weigert de vader aan de geboorte-aangifte van een voorhuwelijks kind mee te werken, dan rest de moeder alleen een procedure ter verkrijging van een declaratoir vonnis²⁰.

2. Leeftijd 7 - 17 jaar:

Aangifte van kinderen in de leeftijd van 7 t/m 17 jaar is - naar Nederlandse begrippen - eveneens zeer eenvoudig. In principe kan zelfs deze procedure binnen één dag rond zijn. Wel zijn er voor wat betreft deze leeftijdscategorie drie extra vereisten:

1. In geval van een tijdens (of voor) het huwelijk geboren kind dient de aangifte door de vader en de moeder gezamenlijk te worden gedaan en door hen gezamenlijk te worden ondertekend. Uiteraard dienen ook beider nûfus-kaarten en het familieboekje te worden overgelegd.
2. De kinderen dienen in persoon aan de bevolkingsambtenaar en de overheidsarts te worden getoond, waarbij hun leeftijd dient te worden vastgesteld (Wet Bevolking, art. 17 lid 1).
3. Omtrent het bestaan van het aan te geven kind dient een verklaring van het dorpshoofd (resp. in een gemeente van het wijkhoofd) te worden overgelegd.

3. Leeftijd 18+ :

Niet bij de bevolking ingeschreven personen van 18 jaar of ouder worden niet bestaande personen (letterlijk: verborgen personen; *saklı nüfus*) genoemd. Om ingeschreven te kunnen worden dient aan de volgende formaliteiten te worden voldaan:

1. De betrokkene dient zich in persoon te melden bij de Afdeling Bevolking van zijn woonplaats onder overlegging van een verklaring (*ilmühaber*), ondertekend door het dorpshoofd (*muhtar*) c.q. wijkhoofd (*mahalle muhtarı*) én alle leden van de raad van oudsten, voorzien van een pasfoto.
2. De betrokkene dient een speciaal formulier verborgen personen in te vullen.
3. De bevolkingsambtenaar dient een proces-verbaal op te maken.
4. Vervolgens dient de geboorte-akte opgemaakt te worden, welke door betrokkene ondertekend moet worden.
5. De leeftijd moet worden vastgesteld (zoals al eerder omschreven).
6. Gezinsuittreksels van de vader en de moeder dienen vervaardigd te worden.
7. De vader en de moeder dienen te verklaren dat betrokkene hun kind is.
8. Alle stukken dienen naar het districtshoofd (eventueel naar de provincie-gouverneur) te worden gestuurd, welke vervolgens de politie opdraagt een onderzoek in te stellen.
9. Ook dient de nationaliteit te worden vastgesteld.

De inschrijving geschiedt slechts met uitdrukkelijke machtiging van het districtshoofd (of de provincie-gouverneur (Voorschrift Bevolking art. 83²¹).

Indien een kind niet in staat is zijn afstamming te bewijzen en registratie problemen oplevert, is de meest aangewezen weg om de rechtbank te verzoeken een bijzondere curator (*kayyum*) te benoemen. Dit verzoek kan men baseren op artikel 298 TBW waarin onder andere bepaald is, dat als de rechtbank van een buitenechtelijke geboorte op de hoogte is, zij terstond een bijzondere curator benoemt om de belangen van het kind te beschermen. In dit verband kan worden opgemerkt dat de moeder van een onwettig kind slechts na rechterlijke beslissing met de ouderlijke macht kan worden belast, waarbij de rechter de bevoegdheid heeft een derde als voogd te benoemen (TBW, art. 311/2).

7 Vormen van wettiging

Wettige afstamming ontstaat door de volgende drie manieren van wettiging van onwettige kinderen:

1. Van rechtswege door het burgerlijk huwelijk van de vader met de moeder, ook zonder (voorafgaande of gelijktijdige) erkenning door de vader (at. 247-248, 252 TBW). Ook niet-geregistreerde kinderen worden aldus door het huwelijk gewettigd. Hun rechten worden op het moment van hun tardieve registratie geëffectueerd. Men zou in dit geval kunnen spreken van wettiging van niet-geregistreerde kinderen.
2. Op verzoek van de ene ouder of van het kind door rechterlijk vonnis als het voorgenomen huwelijk onmogelijk is geworden door voortijdig overlijden of door verlies van de huwelijksbevoegdheid van de andere ouder (art. 249-250, 252 TBW).
3. Door sinds 1933 geregeld uitgevaardigde niet van rechtswege werkende zg. amnestiewetten met betrekking tot wettiging van kinderen uit een buitenwettelijk huwelijk en registratie (legalisering) van dat buitenwettelijke huwelijk als wettelijk huwelijk. In dit geval spreekt men in Turkije van wettiging langs administratieve weg.

In alle drie gevallen van wettiging wordt wettige afstamming verkregen en in alle drie gevallen hebben de rechtsgevolgen terugwerkende kracht tot aan de dag van de geboorte. Erkenning door de vader leidt niet tot wettiging van het kind. Evenmin is dit een vereiste voor de wettiging. Door de wettiging houden de gevolgen van de erkenning op te bestaan²².

Overigens wordt op het Turkse platteland zelden van de mogelijkheid van erkenning gebruik gemaakt.

²⁰ Arrest Hof van Cassatie d.d. 12 november 1971, 2e Civiele Kamer, Kenmerk: E.6727, K.6531. Feyzioğlu 986, 451; Tekiasay 1986, 448-449.

²¹ Yazıcı & Yazıcı, 207-210.

²² Feyzioğlu 1986, 450.

8 Wettiging door het burgerlijk huwelijk (art. 247 en 248 TBW)

8.1 Van rechtswege

De afstamming van buitenechtelijke kinderen wordt van rechtswege echt door het huwelijk van de vader met de moeder (TBW art. 247).

De echting (wettiging) vindt plaats zonder dat deze onderworpen is aan enige (gerechtelijke of administratieve) procedure²³.

Een wilsverklaring van de vader, van de moeder of van het kind is dan ook niet vereist²⁴.

Ook niet-geregistreerde kinderen worden, ongeacht hun leeftijd door het huwelijk van de ouders van rechtswege gewettigd (Zie met name paragraaf 8.7 hieronder).

8.2 Kinderen uit een vernietigbaar huwelijk

Een vernietigbaar huwelijk heeft in alle opzichten de werking van een geldig huwelijk tot op het moment dat het bij rechterlijke uitspraak nietig is verklaard (TBW art. 124 lid 2). De vernietiging heeft geen terugwerkende kracht (Zie paragraaf 3.2). Kinderen uit een nietig verklaard huwelijk zijn altijd wettig c.q. door dat huwelijk gewettigd²⁵.

8.3 Kinderen uit een imam-huwelijk

Een naar Turks recht ongeldig, niet bestaand huwelijk zoals bijvoorbeeld een imam-huwelijk kan nooit of te nimmer wettiging opleveren²⁶.

Zo zullen bijvoorbeeld kinderen van twee echtgenoten ten aanzien van wie door een verboden graad van verwantschap een huwelijkbeletsel bestaat, maar die op de een of andere manier toch voor de wet zijn getrouwd, stel een broer en een zuster, onder bovengenoemde omstandigheden wel, maar kinderen uit een imam-huwelijk niet gewettigd worden²⁷.

Alleen in die jaren, dat er een bevolkings-amnestiewet van kracht is (geweest), kunnen (konden) kinderen uit een imam-huwelijk - onder bepaalde voorwaarden - gewettigd worden (Zie daarvoor de hoofdstukken 10 en 11).

²³ Feysioglu 1986, 450; Tekinay 447-448; Zevkiler 1989, 939.

²⁴ Akantürk 1978, 265; Feysioglu 1986, 450; Tekinay 1986, 447-448; Zevkiler 1989, 939.

²⁵ Akantürk 1978, 266; Feysioglu 1986, 448; Tekinay 1986, 448; Zevkiler 1989, 939.

²⁶ Feysioglu 1986, 448.

²⁷ Feysioglu 1986, 448 noot 58.

8.4 Erkend of geadopteerd kind

Het feit dat een kind reeds erkend of geadopteerd is, staat wettiging niet in de weg. Door de wettiging houden de gevolgen van de erkenning of de adoptie op te bestaan²⁸.

8.5 Meerderjarige of overleden kinderen

Wettiging door huwelijk is niet aan een bepaalde termijn gebonden²⁹.

Zelfs al zouden de vader en de moeder pas na de meerderjarigheid van hun kind met elkaar trouwen, dan nog wordt het kind terstond gewettigd³⁰.

Ook is het niet van belang of het kind reeds overleden of nog in leven is³¹.

Is een kind overleden, dan strekt de wettiging ten voordele van diens wettige én onwettige nakomelingen³².

Is een kind overleden, dan kan dit belangrijke erfrechtelijke consequenties hebben³³.

8.6 Overspelige kinderen

Voor de wettiging van een overspelig kind van de moeder is nodig dat een vordering van de vroegere echtgenoot van de moeder tot ontkenning van het vaderschap vóór haar latere huwelijk is toegewezen³⁴.

Alleen ingeval de vroegere echtgenoot niet in staat is geweest een vordering tot ontkenning van het vaderschap in te stellen ofwel hij dit onder invloed van een dwaling heeft nagelaten, kan hij dit ook ná het latere huwelijk van de moeder alsnog doen³⁵.

Het overspelige kind van de vader wordt gewettigd als de vader na ontbinding van zijn huwelijk (door de dood van zijn vrouw, echtscheiding e.d.), met de moeder trouwt³⁶.

²⁸ Feysioglu 1986, 450.

²⁹ Akantürk 1978, 266; Feysioglu 1986, 451; Tekinay 1986, 448; Zevkiler 1989, 940.

³⁰ Feysioglu 1986, 451.

³¹ Feysioglu 1986, 450; Tekinay 1986, 448; Zevkiler 1989, 939.

³² Akantürk 1978, 266; Feysioglu 1986, 450; Tekinay 1986, 454.

³³ Tekinay 1986, 448.

³⁴ Akantürk 1978, 266; Feysioglu 1986, 449; Tekinay 1986, 447; Zevkiler 1989, 940.

³⁵ Feysioglu 1986, 449.

³⁶ Arrest Hof van Cassatie d.d. 27 sept. 1945, 2e Civiele Kamer, Kenmerk: 1902/4280. Akantürk 1978, 266; Tekinay 1986, 447; Zevkiler 1989, 940.

Krachtens de Bevolkings-amnestiewet van 1981 (zie hoofdstuk 11) konden overspelige kinderen van de vader die geboren waren in de periode 4 oktober 1926 (!) t/m 300 dagen na 22 september 1981 rechtstreeks als wettig (gewettigd) in de rubriek van de vader worden bijgeschreven.

8.7 Niet-geregistreerde kinderen

De ouders zijn verplicht hun voorhuwelijkse kinderen bij de Afdeling Bevolking aan te geven, maar als zij dit achterwege late, staat dit de wettiging van deze kinderen als zodanig niet in de weg³⁷.

De tekst van het desbetreffende wetsartikel (TBW art. 248) luidt als volgt:
De vader en de moeder zijn verplicht al hun geboren kinderen aan te geven bij de ambtenaar van de burgerlijke stand van hun woonplaats of van de plaats waar zij gehuwd zijn. De aangifte vindt plaats bij de huwelijksvoltrekking of onmiddellijk daarna. Het achterwege laten van de aangifte staat de echting van de afstamming niet in de weg. (Zo ook: Wet Bevolking art. 20 lid 3; Voorschrift art. 91 lid 2-3).

In het Voorontwerp Turks NBW komt een en ander wat duidelijker tot uitdrukking. Zo luidt art. 230:

De echtgenoten zijn verplicht al hun geboren gemeenschappelijke kinderen bij het huwelijk dan wel na het huwelijk aan te geven bij de ambtenaar van de burgerlijke stand in hun woonplaats of in de plaats waar het huwelijk is voltrokken. Het achterwege laten van de aangifte kan niet verhinderen dat de afstamming van een kind echtelijk wordt. Als de vader en de moeder van kinderen waarmee reeds eerder door erkenning of door rechterlijk vonnis van vaderschap familierechtelijke betrekkingen zijn ontstaan, met elkaar huwen, worden de vereiste formaliteiten ambtshalve door de ambtenaar van de burgerlijke stand verricht.

Genoemde verplichting tot aangifte van de kinderen is volgens Akıntürk in feite niets meer dan een formaliteit³⁸.

Het niet laten registreren van kinderen wordt slechts met een (lichte) geldboete bedreigd in de Wet Bevolking (art. 16 lid 2) en in het Voorschrift Bevolking (art. 74).

8.8 Rechtsgevolgen

De gevolgen van wettiging door huwelijk, door rechterlijke uitspraak dan wel langs administratieve weg (amnestiewetgeving) zijn hetzelfde: in alle gevallen verkrijgt het gewettigde kind dezelfde rechtspositie tegenover zijn vader, zijn moeder en hun verwanten als het wettige kind³⁹.

³⁷ Akıntürk 1978, 265; Feyzioglu 1986, 451; Tekinay 1986, 448; Zevklier 1989, 939.

³⁸ Akıntürk 1978, 265.

³⁹ Akıntürk 1978, 274-275; Feyzioglu 1986, 451, 456; Tekinay 1986, 454; Zevklier 1989, 940, 943, 946-947.

Over de aan de wettiging verbonden rechtsgevolgen, zegt art. 252 lid 1 TBW:
Het kind met geëchte afstamming komt jegens zijn vader en zijn moeder alsmede jegens hun verwanten precies dezelfde rechten toe als het kind met echte afstamming. De echting strekt ook ten voordele van zijn nakomelingen met echte afstamming.

In de doctrine is men in afwijking van de wet van mening dat de wettiging niet alleen ten voordele van de wettige nakomelingen maar ook ten voordele van de onwettige nakomelingen strekt, dus ook ten voordele van kinderen waarvan de vader door erkenning of rechterlijke uitspraak vaststaat⁴⁰.

Met betrekking tot de nog niet-geregistreerde voorhuwelijkse kinderen moet aangenomen worden dat de rechtsgevolgen pas gaan gelden op het moment van de registratie. Over dit punt valt in de jurisprudentie of vakliteratuur helemaal niets terug te vinden.

8.9 Terugwerkende kracht

In de doctrine is men het er unaniem over eens dat, ook al komt dat in de wettekst (TBW art. 252 lid 1) niet tot uitdrukking, dat de gevolgen van wettiging door huwelijk - mede in het belang van het kind - terugwerkende kracht hebben tot aan diens geboorte⁴¹.

In het Voorontwerp Turks NBW (art. 236 lid 1) is deze opvatting expliciet vastgelegd: Het gewettigde kind verkrijgt jegens de vader, de moeder en hun familieleden met terugwerkende kracht de staat van echtelijk kind.

De familierechtelijke betrekkingen worden dus geacht in wezen niet het rechtsgevolg van de wettiging, maar van de afstamming te zijn.

Volgens Feyzioglu werkt de wettiging in erfrechtelijk opzicht evenwel niet met terugwerkende kracht⁴².

8.10 Erfrechtelijke gevolgen ingeval van een overleden kind

Is een kind overleden, dan kan dit belangrijke erfrechtelijke consequenties hebben⁴³.

Is een kind overleden, dan strekt de wettiging ten voordele van diens wettige én onwettige nakomelingen⁴⁴.

⁴⁰ Akıntürk 1978, 275; Feyzioglu 1986, 456; Tekinay 1986, 454.

⁴¹ Akıntürk 1978, 275; Feyzioglu 1986, 451; Tekinay 1986, 454; Zevklier 1989, 940.

⁴² Feyzioglu 1986, 451.

⁴³ Tekinay 1986, 448.

⁴⁴ Akıntürk 1978, 266; Feyzioglu 1986, 450; Tekinay 1986, 454.

8.11 Bezwaar tegen de wettiging door huwelijk. Vernietigbaarheid op algemene gronden

Zowel tegen de wettiging door huwelijk als die door rechterlijke uitspraak kan op grond van artikel 251 TBW bezwaar worden gemaakt. Gerechtigd zijn hiertoe de wettelijke erfgenamen van de vader en van de moeder alsmede het Openbaar Ministerie.

Ten onrechte luidt het opschrift bij dit wetsartikel rechtsvordering tot vernietiging (*butlan davası*). Dit moet zijn - zoals ook in art. 234 Voorontwerp TNBW staat - rechtsvordering van bezwaar⁴⁵.

In de doctrine is men algemeen van mening dat ook het kind zelf recht heeft op de vordering⁴⁶. In het Voorontwerp TNBW (art. 234) is dit recht voor het kind c.q. zijn voogd vastgelegd.

Met uitzondering van Tekinay is men in de doctrine voorts van mening dat ook degene die beweert de werkelijke vader van het kind te zijn, dat wil zeggen de erkener (Fezzioglu) of degene die het kind wil erkennen (Akntürk), recht heeft op de vordering⁴⁷.

Tekinay is daarentegen van mening dat de werkelijke vader slechts een vordering van nietigheid (*butlan davası*) kan indienen⁴⁸.

Iemand wiens erkenning op grond van art. 294 TBW door de rechter is vernietigd, staan geen mogelijkheden meer open. Hooguit kan hij het Openbaar Ministerie verzoeken de zaak aanhangig te maken⁴⁹.

In de doctrine is men bovendien ook van mening dat dit recht in sommige gevallen ook aan de moeder of aan de vader (man of verloofde) zelf toekomt. Bijvoorbeeld als de wettiging door huwelijk tot stand is gekomen onder invloed van dwaling (*hata*), door bedrog (*hile*) of door bedreiging (*ikrah* = angst)⁵⁰.

Tekinay is van mening dat dit recht toekomt aan de wettelijke vertegenwoordiger als een der echtgenoten handelingsonbekwaam is geworden⁵¹.

Zij die recht hebben op de vordering moeten bewijzen dat het gewettigde kind niet van de vader en moeder is⁵². Zij kunnen hierbij volstaan met het bewijs dat de vermeende vader (in het conceptietijdvak) geen gemeenschap met de moeder heeft gehad⁵³.

De vordering wordt gericht tegen degenen die als de vader en de moeder bij de bevolking zijn geregistreerd alsmede tegen het kind⁵⁴.

Wordt de vordering door het kind ingesteld, dan richt deze zich tegen de vader en de moeder⁵⁵.

De vordering moet ingesteld worden binnen drie maanden nadat zij die recht hebben op de vordering kennis genomen hebben van het huwelijk ofwel van het feit dat de echtgenoten beweren (*ikrah*) dat het kind niet van hen is.

Met betrekking tot het kind gaan Fezzioglu en Tekinay uit van een termijn van drie maanden te rekenen vanaf de dag dat het meerderjarig geworden is⁵⁶. Zevkiiler neemt geen standpunt in maar verwijst naar art. 234 lid 4 van het Voorontwerp TNBW van 1984 waarin bepaald wordt dat de termijn van drie maanden gerekend wordt vanaf de dag waarop voor dit doel een bijzondere curator benoemd is dan wel vanaf de dag van de meerderjarigheid geworden is⁵⁷.

Een rechtsvordering tot vernietiging op algemene gronden (*butlan davası*) buiten het kader van art. 251 TBW kan ten alle tijde door iedere belanghebbende worden ingesteld. (TWV 23-31)⁵⁸.

Dit kan zich voordoen als het desbetreffende huwelijk niet volgens de regels gesloten is, als de wettiging alleen op grond van de verklaring van de vrouw heeft plaatsgevonden of als de rechter verzuimd heeft de toestemming van het kind te vragen⁵⁹.

De termijn bij vordering tot vernietiging op grond van wilsgebreken is één jaar na de in artikel 31 TWV genoemde tijdstippen⁶⁰.

⁴⁵ Akntürk 1978, 272; Zevkiiler 1989, 948.

⁴⁶ Akntürk 1978, 273 incl. noot 42; Fezzioglu 1986, 457; Tekinay 1986, 457; Zevkiiler 1989, 948).

⁴⁷ Akntürk 1978, 273 incl. noot 42; Fezzioglu 1986, 457.

⁴⁸ Tekinay 1986, 458.

⁴⁹ Tekinay 1986, 458.

⁵⁰ Akntürk 1978 incl. noot 42, 273; Tekinay 1986, 457.

⁵¹ Tekinay 1986, 457-458.

⁵² Fezzioglu 1986, 457.

⁵³ Zevkiiler 1989, 948.

⁵⁴ Akntürk 1978, 273; Fezzioglu 1986, 457; Tekinay 1986, 459; Zevkiiler 1989, 948.

⁵⁵ Fezzioglu 1986, 457; Zevkiiler 1989, 948.

⁵⁶ Fezzioglu 1986, 457; Tekinay 1986, 459.

⁵⁷ Zevkiiler 1989, 948.

⁵⁸ Akntürk 1978, 272; Fezzioglu 1986, 457.

⁵⁹ Fezzioglu 1986, 457.

⁶⁰ Tekinay 1986, 459.

De vordering dient te worden ingesteld bij de arrondissementsrechtbank (*asliye mahkemesi*) van de woonplaats van de ouders⁶¹.

9 Wettiging door rechterlijke uitspraak (art. 249 TBW)

9.1 Algemeen

Als een voorgenomen huwelijk door voortijdig overlijden of door verlies van de huwelijksbevoegdheid van de vader of de moeder onmogelijk is geworden, kan de andere ouder van het kind vorderen dat de afstamming van het kind geëcht wordt. Zonder toestemming van het meerderjarige kind is de vordering niet ontvankelijk. Ingeval van overlijden van het kind gaat het recht op de vordering over op zijn nakomelingen. (Art. 249 TBW).

9.2 Niet ambtshalve

De rechter mag niet ambtshalve tot wettiging beslissen. Er moet een beroep op hem worden gedaan⁶².

9.3 Toestemming meerderjarig kind

Toestemming van het kind is ook vereist als deze tijdens het geding meerderjarig wordt⁶³.

De toestemming van het kind mag ook ná het instellen van de vordering verkregen worden⁶⁴.

Omdat het hier een hoogstpersoonlijk recht betreft, dient ook het meerderjarige kind, dat onder curatele gesteld is, persoonlijk zijn toestemming te geven en kan hij in deze zelfstandig zonder toestemming van zijn wettelijk vertegenwoordiger handelen⁶⁵.

9.4 Imam-huwelijk geen voorgenomen huwelijk

Er is sprake van een voorgenomen huwelijk als de vader en de moeder - hetzij vóór hetzij ná de geboorte van het kind - elkaar beloofd hebben met elkaar te zullen gaan trouwen. Niet vereist is dat partijen (op geldige wijze) met elkaar verloofd waren⁶⁶.

Een éézijdige huwelijksbelofte is (waarvan sprake is bij een vaderschapsactie ex art. 310 TBW) is onvoldoende⁶⁷.

Men zou zich kunnen afvragen of er bij een imam-huwelijk sprake is van een voorgenomen huwelijk. Hierover is in de jurisprudentie of vakliteratuur evenwel niets te vinden.

Alleen in geval van overtijdig overlijden of verlies van de huwelijksbevoegdheid kan gevorderd worden dat de afstamming geëcht wordt. Op grond van de aanwezigheid van een - al of niet later opgetreden - huwelijksbeletsel zoals een verboden graad van verwantschap of het huwelijk van de andere echtgenoot, is dit niet mogelijk⁶⁸.

9.5 Rechtsgevolgen

De gevolgen van wettiging door huwelijk, door rechterlijke uitspraak dan wel langs administratieve weg (amnestiewetgeving) zijn hetzelfde: in alle gevallen verkrijgt het gewettigde kind dezelfde rechtspositie tegenover zijn vader, zijn moeder en hun verwanten als het wettige kind⁶⁹.

Over de aan de wettiging verbonden rechtsgevolgen, zegt art. 252 lid 1 TBW: Het kind met geëchte afstamming komt jegens zijn vader en zijn moeder alsmede jegens hun verwanten precies dezelfde rechten toe als het kind met echte afstamming. De echtling strekt ook ten voordele van zijn nakomelingen met echte afstamming.

In de doctrine is men in afwijking van de wet van mening dat de wettiging niet alleen ten voordele van de wettige nakomelingen maar ook ten voordele van de onwettige nakomelingen strekt, dus ook ten voordele van kinderen waarvan de vader door erkenning of rechterlijke uitspraak vaststaat⁷⁰.

9.6 Terugwerkende kracht

In de doctrine is men het er unaniem over eens dat, ook al komt dat in de wettekst (TBW art. 252 lid 1) niet tot uitdrukking, dat de gevolgen van wettiging door rechterlijke uitspraak - mede in het belang van het kind - terugwerkende kracht hebben tot aan diens geboorte⁷¹.

In het Voorontwerp Turks NBW (art. 236 lid 1) is deze opvatting expliciet vastgelegd: Het gewettigde kind verkrijgt jegens de vader, de moeder en hun familieleden met terugwerkende kracht de staat van echtelijk kind.

⁶¹ Akantürk 1978, 274; Fezzioglu 1986, 457-458; Tekinay 1986, 460; Zevkiiler 1989, 949.

⁶² Akantürk 1978, 268; Fezzioglu 1986, 454.

⁶³ Fezzioglu 1986, 454; Tekinay 1986, 450; Zevkiiler 1989, 942.

⁶⁴ Tekinay 1986, 450.

⁶⁵ Akantürk 1978, 268; Zevkiiler 1989, 942.

⁶⁶ Akantürk 1978, 267; Fezzioglu 1986, 452-453; Tekinay 1986, 450.

⁶⁷ Fezzioglu 1986, 453.

⁶⁸ Akantürk 1978, 268; Fezzioglu 1986, 454.

⁶⁹ Akantürk 1978, 274-275; Fezzioglu 1986, 451, 456; Tekinay 1986, 454; Zevkiiler 1989, 940, 943, 946-947.

⁷⁰ Akantürk 1978, 275; Fezzioglu 1986, 456; Tekinay 1986, 454.

⁷¹ Akantürk 1978, 275; Fezzioglu 1986, 451; Tekinay 1986, 454; Zevkiiler 1989, 940.

De familierechtelijke betrekkingen worden dus geacht in wezen niet het rechtsgevolg van de wettiging, maar van de afstamming te zijn.

Volgens Feyzioglu werkt de wettiging in erfrechtelijk opzicht evenwel niet met terugwerkende kracht⁷².

9.7 Rechtsvordering

Het recht op de vordering komt toe aan de andere ouder, het kind (of bij minderjarigheid diens wettelijke vertegenwoordiger) en ingeval van het overlijden van het kind aan diens - wettige of onwettige - nakomelingen, niet echter aan diens andere wettelijke erfgenamen⁷³.

De rechtsvordering tot echting van de afstamming is niet aan verjaring onderworpen⁷⁴.

De bevoegde rechter is in dit geding - er is immers geen tegenpartij - de rechter van de woonplaats van eiser (TBW art. 250 lid 1)⁷⁵.

De rechter is verplicht de vordering tot wettiging aan de ambtenaar van de burgerlijke stand mee te delen (TBW art. 250 lid 2). In de doctrine is men algemeen van mening dat deze mededeling aan het Openbaar Ministerie gedaan dient te worden, omdat niet de ambtenaar van de burgerlijke stand maar deze instantie volgens TBW art. 251 ook gerechtigd is om tegen de wettiging door het huwelijk bezwaar te maken⁷⁶.

Overigens is er geen wettelijke bepaling die belet dat de ambtenaar van de burgerlijke stand dan wel het Openbaar Ministerie zich als partij in het geding tot wettiging van de afstamming voegt⁷⁷.

Van zijn uitspraak tot wettiging doet de rechter mededeling aan de Afdeling(en) Bevolking waar de vader, de moeder en het kind ingeschreven zijn. (TBW art. 252 lid 2). Het nalaten van deze mededeling is niet van invloed op de wettiging⁷⁸.

⁷² Feyzioglu 1986, 451.

⁷³ Akantürk 1978, 268-269; Feyzioglu 1986, 454.

⁷⁴ Arrest Hof van Cassatie d.d. 3-7-1974, 2e Civiele Kamer, Kenmerk: 3856/3553; gepubliceerd: YKD 1975/10, blz. 52. Akantürk 1978, 269; Feyzioglu 1986, 455; Tekinay 1986, 450.

⁷⁵ Akantürk 1978, 269; Feyzioglu 1986, 455.

⁷⁶ Akantürk 1978, 269; Feyzioglu 1986, 455; Tekinay 1986, 451.

⁷⁷ Feyzioglu 1986, 455.

⁷⁸ Feyzioglu 1986, 456.

9.8 Bezwaar tegen de wettiging door rechterlijke uitspraak

Zowel tegen de wettiging door huwelijk als die door rechterlijke uitspraak kan op grond van artikel 251 TBW bezwaar worden gemaakt. Gerechtigd zijn hiertoe de wettelijke erfgenamen van de vader en van de moeder alsmede het Openbaar Ministerie.

Ten onrechte luidt het opschrift bij dit wetsartikel rechtsvordering tot vernietiging (*butlan davası*). Dit moet zijn - zoals ook in art. 234 Voorontwerp TNBW staat - rechtsvordering van bezwaar⁷⁹.

De vordering moet ingesteld worden binnen drie maanden nadat zij die recht hebben op de vordering kennis genomen hebben van de rechterlijke uitspraak.

In geval van wettiging door rechterlijke uitspraak dient deze volgens Akantürk, Feyzioglu en Zevkliiler te worden ingesteld bij de arrondissementsrechtbank (*asliye mahke- mesi*) die de wettiging uitgesproken heeft, maar volgens Tekinay bij de arrondissementsrechtbank van de woonplaats van de vader⁸⁰.

Is de vader overleden, dan is volgens Tekinay de rechter van de woonplaats van de moeder bevoegd. Is ook de moeder overleden dan is de rechter van de woonplaats van het kind bevoegd⁸¹.

10 Amnestiewetgeving 1933-1974

10.1 Wettiging door amnestiewetgeving. Gedoogsituatie

In de hoop aan de ongewenste situatie van niet-geregistreerde huwelijken, niet-geregistreerde kinderen en onwettige kinderen in één keer een eind te kunnen maken, heeft de Turkse laïcistische wetgever sinds 1933 keer op keer een concessie aan de in Turkije bestaande islamitische gewoonten en gebruiken moeten doen door de uitvaardiging van speciale bevolkings-amnestiewetten (*nüfus af kanunları*). Door deze amnestie-wetten werden imam-huwelijken met één vrouw als het ware gelegaliseerd en de daaruit geboren kinderen gewettigd. Men zou eventueel zelfs kunnen spreken van een wettelijke gedoogsituatie.

10.2 De amnestiewetten

Sinds 1933 zijn de volgende amnestiewetten uitgevaardigd:

1. Wet nr. 2330 van 26-10-1933 (ter gelegenheid van 10 jaar Republiek Turkije)
2. Wet nr. 2576 van 05-07-1934
3. Wet nr. 2649 van 23-12-1934
4. Wet nr. 4727 van 30-04-1945

⁷⁹ Akantürk 1978, 272; Zevkliiler 1989, 948.

⁸⁰ Akantürk 1978, 274; Feyzioglu 1986, 457-458; Tekinay 1986, 459; Zevkliiler 1986, 949.

⁸¹ Tekinay 1986, 459-460.

5. Wet nr. 5524 van 01-02-1950
6. Wet nr. 6652 van 30-01-1956
7. Wet nr. 554 van 29-03-1965
8. Wet nr. 1826 van 20-06-1974
9. Wet nr. 2526 van 18-09-1981 (Wordt behandeld in hoofdstuk 11).

Omstreeks 20 juni 1990 is opnieuw een regeringsvoorstel tot een amnestiewet bij het parlement ingediend. Nadere gegevens hierover ontbreken echter vooralsnog⁸².

Bij de eerste drie amnestiewetten (1933, 1934) lag de nadruk op de inschrijving van niet geregistreerde personen in het algemeen. Bij de volgende twee amnestiewetten (1945, 1950) lag de nadruk op de registratie van (huwelijkse) relaties en daaruit geboren kinderen alsmede de registratie van nooit ingeschreven meerderjarige personen. Bij de daaropvolgende drie wetten (1956, 1965, 1974) lag de nadruk op de registratie van (huwelijkse) relaties en daaruit geboren kinderen met vrijwaring van straf.

10.3 Administratieve procedure

In de Turkse rechtspleging wordt wettiging door bijzondere wetgeving (zoals amnestiewetgeving) als een administratieve procedure (*idari bir işlem*) gezien⁸³.

Aan de andere kant vormt het feit dat de amnestiewet aan administratieve instanties de bevoegdheid toekent om onwettige kinderen als wettig te registreren en aan belanghebbers om zich tot die instanties te wenden, geen beletsel om een gerechtelijke vaderschapsactie in te stellen (Feyzioğlu) dan wel voor registratie een beroep te doen op de rechter (Tekinay)⁸⁴.

10.4 Begrip op een huwelijk gelijkende relatie

In 1980 heeft het Hof van Cassatie uitgemaakt dat aan de wettiging door bijzondere wetgeving geen incidentele omgang tussen de vader en de moeder ten grondslag mag liggen⁸⁵.

⁸² Bij het ter perse gaan van de tekst is inmiddels een nieuwe amnestiewet uitgevaardigd. Wet nr. 3716 van 8 mei 1991, gepubliceerd en in werking getreden op 16 mei 1991; RG 20873: Wet inzake de registratie van niet op een huwelijksakte gebaseerde relaties alsmede de registratie van buitenwettelijke kinderen als wettige kinderen. De nieuwe wet heeft dezelfde strekking als de amnestiewet van 1981, sluit aan op (de regeling van) de wet van 1981, en heeft een geldigheidsduur van 5 jaren, gerekend vanaf de datum van inwerkingtreding. De amnestiewet van 1981 wordt besproken in hoofdstuk 11.

⁸³ Feyzioğlu 1986, 458.

⁸⁴ Arrest Hof van Cassatie d.d. 16-3-1976, Tweede Civiele Kamer, Kenmerk: 2071/2338, gepubliceerd in: YKD 1976/8, blz. 1121, en in: Ank. Bar. Der. 1976, blz. 465. Feyzioğlu 1986, 460 incl. noot 70; Tekinay 1986, 452 noot 10a.

⁸⁵ Arrest Hof van Cassatie d.d. 20 juni 1980, Tweede Civiele Kamer, Kenmerk 1979/2-478/2077, gepubliceerd in: II. ve Kaz. İ. Derg. 1980, blz. 7806. Tekinay 1986, 452 noot 10, 453.

Iedere op een huwelijk gelijkende relatie kon als geldig huwelijk worden ingeschreven, mits er gemeenschappelijke kinderen waren en er geen wettelijk huwelijksbeletsel bestond.

10.5 Bezwaar tegen de wettiging door bijzondere wetgeving

Ingeval van wettiging op administratieve wijze door bijzondere (amnestie)wetgeving heeft het het Openbaar Ministerie het recht deze te betwisten⁸⁶.

11 De amnestiewet van 1981

11.1 Algemeen

De bevolkingsboekhoudkundige amnestiewet van 1981⁸⁷ had een geheel eigen karakter. De naam van deze wet luidde: Wet inzake de rechtzetting van de afstamming van kinderen geboren uit niet op een huwelijksakte gebaseerde relaties alsmede registratie van deze relaties als huwelijk.

Het bijzondere van deze wet lag daarin dat ook overspelige kinderen, dat wil zeggen kinderen van een gehuwde vader, die wettig met een andere vrouw dan de moeder was gehuwd, als wettig in de bevolkingsrubriek van de vader ingeschreven konden worden, mits het kind niet uit een incidenteel contact maar uit een op een huwelijk gelijkende (duurzame) relatie was geboren.

De wet was van toepassing op kinderen die geboren waren in de periode van 4 oktober 1926 (= datum inwerkingtreding TBW) t/m 300 dagen na 22 september 1981 (= datum inwerkingtreding amnestiewet) (art. 3 lid 1 Wet nr. 2526).

De volgende categorieën kinderen konden als wettig in de bevolkingsrubriek van de vader ingeschreven worden:

1. Kinderen van een ongehuwde man en een ongehuwde vrouw (Wet art. 3 lid 1; Uitvoeringsvoorschrift art. 4 sub a);
2. Kinderen van een gehuwde man en een ongehuwde vrouw, ook al zijn deze overleden (Wet art. 3 lid 2; Uitvoeringsvoorschrift art. 4 sub b);
3. Kinderen van een gehuwde of ongehuwde man en een ongehuwde vrouw, aan wier relatie door de dood of een andere reden een einde gekomen is (Wet art. 3 lid 2; Uitvoeringsvoorschrift art. 4 sub c);
4. Kinderen van een gehuwde of ongehuwde man en een vrouw die met een andere man gehuwd is geweest, indien in het echtscheidingsvonnis uitdrukkelijk is vastgesteld dat het kind niet van de gewezen echtgenoot afstamt (Wet art. 4; Uitvoeringsvoorschrift art. 4 sub d, art. 6 sub a en b).

⁸⁶ Arrest Hof van Cassatie d.d. 27-3-1979, 2e Civiele Kamer, Kenmerk: 2321/2517. Tekinay 1986, 457.

⁸⁷ Wet nr. 2526 van 18 september 1981, gepubliceerd en in werking op 22 september 1981; RG. nr. 17466.

Het in artikel 4 van de amnestiewet bepaalde is in zeker opzicht strijdig met art. 241 TBW, volgens welk artikel de echtgenoot van de moeder tevens de vader van het kind is. Het artikel is ook strijdig met de strekking van de art. 242 vv. TBW, behelzende dat ontkenning van het vaderschap alleen middels de daar vermelde gerechtelijke procedure kan plaatsvinden. In de praktijk komt het echter zelden of nooit voor dat in een echtscheidingsvonnis vastgesteld wordt dat de echtgenoot niet de vader van het kind is⁸⁸.

Bij alle soorten vaderschapsacties, aanhangig gemaakt vóór de inwerkingtreding van de onderhavige amnestiewet, kon de eisende partij een beroep doen op de bepalingen van deze amnestiewet (Art. 17).

11.2 Procedure

Het verzoek tot wettiging van het kind van een ongehuwde moeder (door inschrijving als wettig kind in de rubriek van de vader) en, indien van toepassing, tot registratie van de samenleving als huwelijk, dient door de vader en de moeder gezamenlijk te worden gedaan⁸⁹.

Het verzoek tot wettiging van het kind van een moeder die gehuwd is geweest, dient volgens artikel 4 van de amnestiewet en volgens artikel 6 van het uitvoeringsvoorschrift gezamenlijk gedaan te worden door de moeder, haar ex-echtgenoot, de man die aanvaardt de vader te zijn alsmede de door de rechtbank te benoemen bijzondere voogd.

Omdat in de artikelen 6, 7 en 8 van de amnestiewet verzoekers als belanghebbenden worden aangeduid, is Feyzioglu van mening dat ook de vader of moeder alleen, dan wel het kind zelf of de grootouders het verzoek tot wettiging kunnen indienen⁹⁰.

Het verzoek dient te worden ingediend bij de hoogste plaatselijke bestuursfunctionaris, te weten de provinciegouverneur of het districtshoofd. Deze functionarissen sturen het verzoek door aan de desbetreffende Afdeling Bevolking (art. 6 amnestiewet, art. 5 en 18 uitvoeringsvoorschrift).

11.3 Verplichtingen en strafbepaling

In de hoop een optimale werking van de onderhavige amnestiewet te kunnen bewerkstelligen, is in de wet de registratie van niet-geregistreerde kinderen alsmede de rechtzetting (correctie) van hun afstamming van verplicht gesteld.

Zo zijn op grond van artikel 9 van het uitvoeringsvoorschrift de ouders verplicht om hun daarvoor in aanmerking komende kinderen te doen wettigen c.q. hun kinderen bij de Afdeling Bevolking te doen registreren.

⁸⁸ Zevklier 1989, 946.

⁸⁹ Uitvoeringsvoorschrift (*yönetmelik*) bij de amnestiewet, artikelen 5, 17 en 25.

⁹⁰ Feyzioglu 1986, 460 incl. noot 68.

Op het niet voldoen aan deze verplichting is een geldboete gesteld (art. 14 amnestiewet en art. 46 uitvoeringsvoorschrift).

Als de belanghebbenden niet binnen twee jaar na inwerkingtreding van de amnestiewet, om precies te zijn vóór 22 september 1983 om wettiging van hun kinderen verzocht hebben, dan zijn het dorpshoofd en het wijkhoofd verplicht het kind te doen registreren en de wettigingsprocedure op gang te brengen (art. 8 van de amnestiewet en art. 10 sub a van het uitvoeringsvoorschrift)⁹¹.

11.4 Rechtsgevolgen

De rechtsgevolgen van de wettiging werken met terugwerkende kracht tot aan de geboorte van het kind (art. 10 amnestiewet, art. 16 uitvoeringsvoorschrift).

De rechtsgevolgen van het aldus geregistreerde huwelijk werken vanaf de dag van dat het verzoek de Afdeling Bevolking heeft bereikt (art. 10 amnestiewet, art. 21 uitvoeringsvoorschrift). Dit huwelijk heeft dezelfde rechtsgevolgen als het door de bevoegde instanties voltrokken huwelijk (art. 21 uitvoeringsvoorschrift).

11.5 Bezwaar tegen de wettiging

In de amnestiewet van 1981 was het bezwaar tegen de wettiging door amnestie als volgt geregeld:

Na indiening van het verzoek om wettiging deed de Afdeling Bevolking mededeling van dat verzoek aan de wettelijke erfgenamen van de vader en de moeder ofwel werd dit feit publiekelijk afgekondigd bij de Afdeling Bevolking, de gemeente, het wijkhoofd of het dorpshoofd van de woonplaats van deze belanghebbenden. Voor het instellen van de vordering goldt een termijn van dertig dagen, te rekenen vanaf de dag van de mededeling of de afkondiging. De bevoegde rechter was de kantonrechter (*sulh hakimligi*) van de plaats waar de mededeling of afkondiging gedaan werd (Wet nr. 2526 art. 6 lid 2)⁹².

Na ontvangst van de vordering deed de rechter daarvan terstond mededeling aan de Afdeling Bevolking die dan verplicht was de wettigingsprocedure aan te houden tot de definitieve uitspraak (Wet. nr. 2526 art. 7 lid 1)⁹³.

In geval van afwijzing van de vordering had de Afdeling Bevolking dertig dagen om tegen die uitspraak in beroep te gaan. Vervolgens was de rechter gehouden om binnen zestig dagen en enkel op grond van de stukken uitspraak te doen (Wet nr. 2526 art. 7 lid 2)⁹⁴.

⁹¹ Zevklier 1989, 946; Feyzioglu 1986, 460 noot 68 spreekt ten onrechte van: één jaar.

⁹² Feyzioglu 1986, 461; Zevklier 1989, 949; niet geheel correct: Feyzioglu 1986, 460 noot 68.

⁹³ Feyzioglu 1986, 460 noot 68; Zevklier 1989, 949.

⁹⁴ Zevklier 1989, 949.

11.6 Vordering tot annulering op algemene gronden

Het recht op een vordering tot annulering van de registratie en de wettiging op algemene gronden wordt door de amnestiewet niet aangetast (art. 12), maar in geval van verwerping van het vooraf tegen de wettiging gemaakte bezwaar is dit volgens Zevkiiler wel het geval⁹⁵.

11.7 Vordering tot correctie van de registratie door de echtgenoot

Feyzioglu is van mening dat in geval van wettiging langs administratieve weg het voor de echtgenoot ook mogelijk is om het vaderschap te ontkennen middels een vordering tot correctie van de registratie. Een dergelijke vordering is bovendien niet aan verjaring onderworpen⁹⁶.

11.8 Geldigheidsduur

De amnestiewet van 1981 had een geldigheidsduur van 5 jaar en heeft op 22 september 1986 haar geldigheid verloren⁹⁷.

⁹⁵ Zevkiiler 1989, 949.

⁹⁶ Feyzioglu 1986, 461.

⁹⁷ Zie noot 82 voor de inwerkingtreding van de nieuwe amnestiewet van 1991.

12 AFKORTINGEN EN GERAADPLEEGDE LITERATUUR

- Akintürk 1978 = Prof. dr. T. AKINTÜRK, *Aile Hukuku (Familierecht)*, 3e druk Ankara 1978.
- Ansary & Wallace = Introduction to Turkish Law, Editors: Tugrul ANSAY & Don WALLACE Jr., 3rd edition, Kluwer Law and Taxation Publishers, Deventer 1987. (ISBN 9065442987).
- Ayiter 1985 = Prof. dr. Nüşin AYİTER, Children born out of wedlock, in: *Family in Turkish Society*, edited by Türköz ERDER, Turkish Social Science Association, Ankara 1985, pp. 351-364
- Bergmann/Ferid = BERGMANN/FERID, *Internationales Ehe- und Kindschaftsrecht, Länderabschnitt Türkei, 97. Lieferung - abgeschlossen am 31.10.1988*. Verlag für Standesamtswesen GmbH & Co KG, Frankfurt a. M. (De paginas 19-41 bevatten een redelijke goede, maar toch niet overal even betrouwbare vertaling van art. 1-422 van het Turks BW).
- Feyzioglu 1986 = Prof. dr. F.N. FEYZİOĞLU, *Aile Hukuku (Familierecht)*, 3e druk, İstanbul 1986
- Fockema Andreae = Fockema Andreae *Juridisch Woordenboek (mr. N.E. ALGRA & mr. H.R.W. GOKKEL)*, 6e druk, Alphen aan den Rijn 1990 (ISBN 90 6092 459 2 gebonden, 90 6092 422 3 paperback).
- İçel/Yenisey = Prof. dr. K. İÇEL & Prof. dr. F. YENİSEY, *Ceza Kanunlari (Strafwetgeving)*, 3e druk, İstanbul 1990.
- NBW = (Nederlands of Turks) *Nieuw Burgerlijk Wetboek*
- Oguzman, Aksoy & Özakman II = Prof. dr. K. OGUZMAN, Doç. dr. S. AKYOL & Doç. dr. C. ÖZAKMAN, *Medeni Kanun, Borçlar Kanunu ve ilgili mevzuati (Burgerlijk Wetboek, Wetboek van Verbintenissen en bijbehorende wetgeving)*. deel II, 4e druk, İstanbul 1988.
- Ovacık E-T = Mustafa OVACIK, *İngilizce-Türkçe Hukuk Sözlüğü (English-Turkish Law Dictionary)*, 2e druk, Ankara 1986.
- Ovacık T-E = Mustafa OVACIK, *Türkçe-İngilizce Hukuk Sözlüğü (Turkish-English Law Dictionary)*, 2e druk, Ankara 1986.
- Özcan = Hüseyin ÖZCAN, *Ansiklopedik Hukuk Sözlüğü (Encyclopedisch Juridisch Woordenboek)*, 6e druk, Ankara 1985.
- RG. = *Resmi Gazete (Staatsblad)*
- Rutten = mr. Susan RUTTEN, *Moslams in de Nederlandse rechtspraak. (Een inventarisatie van gepubliceerde rechterlijke beslissingen in zaken waar Islamitische rechtsnormen en waarden een rol spelen)*, Kampen 1988. (ISBN 90 242 3493 X).
- StAZ = *Standesanzeiger*.
- TBW = *Turks Burgerlijk Wetboek (Turks: Türk Medeni Kanun)*. Editie Yavuz. Zie: Yavuz I én: BERGMANN/FERID, *Internationales Ehe- und Kindschaftsrecht, Länderabschnitt Türkei, 97. Lieferung - abgeschlossen am 31.10.1988*. Verlag für Standesamtswesen GmbH & Co KG, Frankfurt a. M. (De paginas 19-41 bevatten een redelijke goede,

- maar toch niet overal even betrouwbare vertaling van art. 1-422 van het Turks BW).
- Tekinay 1986** = Prof.dr. S.S. TEKINAY, Türk Aile Hukuku (Turks Familierecht), 6e druk, İstanbul 1986.
- TNBW** = Turks Nieuw Burgerlijk Wetboek. Editie Yavuz. Zie: Yavuz I.
- TWBRv** = Turks Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Turks: Hukuk Usul Muhakemesi Kanunu), Editie: Yasa Yayınları, deel 1, vele drukken, İstanbul 1973 vv.
- TWvSr** = Turks Wetboek van Strafrecht (Turks: Türk Ceza Kanunu). Editie İçel/Yenisey. Zie: İçel/Yenisey.
- Voorontwerp TNBW** = Voorontwerp Turks Nieuw Burgerlijk Wetboek van 1984 (Turks: Yeni Medeni Kanun Öntasarısı). Editie Yavuz. Zie: Yavuz I.
- Voorschrift Bevolking** = (Turks: Nüfus Yönetmeliği). Niet in een speciale editie voorhanden.
- Voorschrift Huwelijksvoltrekkingen** = (Turks: Evlendirme Yönetmeliği). Nr. 85/9747, gepubliceerd: RG. van 7 nov. 1985. Editie Oguzman. Zie: Oguzman, Akyol & Özakman II.
- Wet Bevolking** = (Turks: Nüfus Kanunu) Nr. 1587 van 5 mei 1972. Editie Oguzman. Zie: Oguzman, Akyol & Özakman II.
- Yasa** = Yasa Hukuk Dergisi (De Wet. Juridisch Tijdschrift), Uitgeverij Yasa Yayınları, İstanbul.
- Yavuz I** = Doç. Dr. C. YAVUZ, Türk Medeni Hukuku ve Borçlar Hukuku Mevzuatı. I. Medeni Kanun. Borçlar Kanunu (Verzameling Burgerlijk Recht en Verbintenissenrecht. I. Burgerlijk Wetboek. Wetboek van Verbintenissen), 2e druk, İstanbul 1990.
- Yavuz II** = Doç. Dr. C. YAVUZ, Türk Medeni Hukuku ve Borçlar Hukuku Mevzuatı. II. Kanunlar-Tüzükler ve Yönetmelikler (Verzameling Burgerlijk Recht en Verbintenissenrecht. II. Wetten, regelingen en voorschriften). İstanbul 1989.
- Yazıcı & Yazıcı** = M. YAZICI & H. YAZICI, Nüfus - Nesep, Evlenme ve Vatandaşlık Uygulaması (Bevolking - Afstamming, Huwelijk en Staatsburgerschap in de praktijk), İstanbul 1981. (Is een praktisch handboek voor ambtenaren burgerlijke stand).
- YKD** = Yargıtay Kararları Dergisi (Tijdschrift voor Arresten van het Hof van Cassatie), Uitgave Hof van Cassatie, Ankara 1965 - heden.
- Yılmaz** = Doç.dr. Ejder YILMAZ, Hukuk Sözlüğü (Juridisch Woordenboek), 3e druk, Ankara 1985/1986.
- Zevkiiler 1987** = Die neuen Formvorschriften im türkischen Eheschliessungsrecht, StAZ 1987, 99 vv.
- Zevkiiler 1989** = Prof. dr. A. ZEVLİLER, Medeni Hukuk. Kişiler Hukuku. Aile Hukuku (Burgerlijk Recht. Personen- en Familierecht), Ankara 1989.